

ÖZEL SİGORTA HUKUKUNDA RİZİKONUN DAĞITILMASI İLKESİ

Prof. Dr. Merih Kemal OMAĞ(*)

Özet: Sigortanın esası, zararın sigortalılar topluluğuna dağıtılmasıdır. İç dağıtımda sigortacı rizikoyu aynı tehlikeye maruz sigortalılar topluluğu arasında paylaşır ve dağıtır. Dış dağıtımda ise sigortacı, taşıdığı rizikoyu kendisinin dışındaki sigorta kuruluşlarına dağıtır ve paylaşır. Dış dağıtıma işlerlik kazandıran üç teknik müessese şunlardır: Müşterek sigorta, mükerrer sigorta, retrosezyondur.

Müşterek sigorta, bir sigortanın muhtelif sigortacılar arasında paylaşılmasıdır: Bu tür sigortada her bir sigortacı rizikonun belli bir kısmını temin eder. Müşterek sigorta büyük rizikoları karşılar.

Mükerrer sigorta da ise; sigortacı belirli oranda rizikoları üzerinde tutar, geri kalanını, reasüröre tekrar sigortalar. Reasürans, sigortacının ödeme gücünü takviye eder.

Retrosezyon ise; reasürörün taşıdığı rizikonun bir kısmını başka bir sigortacıya devretmesi işlemidir.

Abstract: The basis of insurance is the distribution of the damage amongst an insured group. In international distribution, the insurer distributes and divides the risk amongst the insureds facing the same dangers. In external distribution, the insurer distributes and divides the risk, amongst the other insurance companies. External distribution has three main technical structures: Coinsurance, reinsurance and retrocession.

Coinsurance is the distribution of the risk amongst various insurers. In the frame of such insurance, each insurer guarantees a definite part of the risk. Coinsurance covers high amounting risks.

In reinsurance, the insurer keeps a definite part of the risk on himself and reinsures the rest, by the means of other insurers. Reinsurance strengthens the capability of the insurer in payment.

Retrocession is an operation which the reinsurer assigns a part of the reinsured risk to another insurer.

(*)Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Öğretim Üyesi, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Öğretim Üyesi.

I. Sigorta Kavramı:

Sigorta, fertlerin ve/veya kurumların karşılaşacakları tehlikenin zarar ve masraf doğuran sonuçlarından kendilerini korumak için önceden tedbir alma ihtiyacından doğmuştur. Sigorta kavramında, aynı tehlikelere maruz kimseler arasında karşılıklı yardımlaşma ve bu yardımlaşmanın istatistik, ihtimaller hesabı, büyük adetler kanunu sayesinde teknik ve rasyonel bir şekilde organize edilmesi fikri hakimdir. Kısaca, sigortanın esası, **zararın sigortalılar topluluğuna dağıtılması** olup, bu dağıtımı aracı sıfatıyla, sigorta işletmesi (organizasyonu) yapmaktadır (Bkz. **Kender**, s. 1 vd., **Lambert-Faivre**, s. 39 vd.).

II. Sigorta Kavramına Hakim Rizikonun Dağıtılması İlkesinin Teknik Görünümleri:

1) **İç Dağıtım:** Sigortacı, riski üzerine alan profesyonel bir kuruluştur. Sigortacı, bu mahiyeti itibariyle riski dağıtan ve paylaştıran bir kuruluş olarak karşımıza çıkmaktadır. Sigorta kavramına ilişkin olarak yukarıda verdiğimiz açıklamalar da bu hususu teyit etmektedir. İç dağıtımda, sigortacı rizikoyu, **Riziko/Tehlike Birliği (aynı tehlikelere maruz sigortalılar topluluğu)** arasında paylaştırır ve dağıtır.

2) **Dış Dağıtım:** Sigortacı, bir taraftan, rizikonun tahakkuk etme imkanı ile tahakkuk etmeme ihtimali arasındaki oranda meydana gelebilecek **istatistikî sapmaların** olumsuz mali etkilerini karşılamak, diğer taraftan da, özellikle **büyük rizikoları** temin etmek amacıyla taşıdığı rizikoyu **kendisinin dışındaki sigorta kuruluşlarına da** dağıtır, paylaştırır. Dış dağıtımda, sigortacının, hukuken taşıdığı rizikoyu tümüyle kendisinin karşılamaması, diğer sigorta kuruluşlarına dağıtıp paylaşırması söz konusudur. Dış dağıtıma işlerlik kazandıran üç müessese şunlardır: **Müşterek sigorta** (koasürans), **mükerrer sigorta** (reasürans) ve **retrosesyon**. Aşağıda bu üç müessese incelenecektir. (Bkz ve Karş. **Karayalçın**, s. 68 vd., **Péchinot** (Lamy/Assurances, No:3137), **Lambert-Faivre**, s. 44; **Fontaine**, s. 351, 353, dn. 12).

III. Rizikonun Dış Dağıtımına İşlerlik Kazandıran Teknik Müesseseler:

1) Müşterek Sigorta (Koasürans):

A) **İhtiyari Koasürans:** Müşterek Sigorta, birden çok sigortanın bir şeklidir. İki veya daha çok sigortacı, aynı menfaati, aynı rizikoya karşı, aynı süre için sigorta ederlerse birden çok sigorta söz konusu olur (Bkz. **Bozer**, s. 94).

Müşterek sigorta, bir rizikonun muhtelif sigortacılar arasında **paylaşılması** olup, her bir sigortacı rizikonun belirli bir kısmını temin eder. Örnek: 500.000 lira değerinde bir ev, yangına karşı, (A) sigorta şirketince 200.000 lira, (B) sigorta şirketince 200.000 lira, (C) sigorta şirketince de 100.000 liraya sigorta edilmişse, ev tamamen yandığında, her üç şirket de üzerine aldığı miktarı sigortalıya ödeyecektir (Bkz. TTK. m. 1285). Müşterek sigorta, genellikle **büyük rizikoları** karşılamak üzere yapılır. Örnek: Büyük uçakların, gemilerin, fabrikaların, atom reaktörlerinin, petrol rafinerilerinin, çevre kirliliğinin, uzay rizikolarının sigorta edilmesinde olduğu gibi (Bkz ve Karş. **Karayalçın**, s. 68; **Lefebvre**, s. 92). Müşterek sigorta akdinde, sigortacıların “**müteselsilen**” sorumlu olacakları kaydı konabilir. Bu takdirde, sigorta ettiren kimse, uğradığı zarardan fazla bir para talep edemez. Sigortacıardan her biri yalnız kendi mukavelesine göre ödemekle mükellef olacağı bedel kadar sorumlu olur. Ödemede bulunan sigortacının diğer sigortacılara karşı haiz olduğu rücu hakkı, sigortacıların, sigortalıya mukavelelere göre ödemeye mecbur oldukları bedeller nispetindedir (Bkz. TTK. m. 1285/f.2). Örnek: 2.000.000 lira değerindeki bir ev, yangına karşı, (A) sigorta şirketine 2.000.000 ve (B) sigorta şirketine 2.000.000 TL’ye sigorta edilsin. Ev tamamen yandığında, 2.000.000 TL’yi ödeyen müteselsil sigortacıardan (B) şirketi, (A) şirketine % 50 nispetinde rücu ederek, ödediği meblağın 1.000.000 TL’sini ondan tahsil edebilir (Bkz. **Kender**, s. 246). Müteselsil koasüransın uygulanmasına arızı olarak rastlanmaktadır. Sigortacılar arasında teselsülün olmaması koasüransın hedef aldığı amaçlara uygun düşer. Zira, koasüransta amaç tek bir sigortacı için taşınması zor olan büyük bir rizikonun diğerlerine dağıtılmasıdır (Bkz. **Fontaine**, s. 353);(**Deniz Sigortaları** bakımından bakınız ve karşılaştırınız TTK. m. 1346).

Müşterek sigortanın en gelişmiş ve en çok uygulanan şekli, sigorta ettirenin, muhtelif sigortacılarla birlikte müracaat ederek, hepsinin imzasını kapsayan, **tek bir poliçe (:kolektif poliçe)** düzenlettirmesidir. Bu poliçe çerçevesinde, her bir sigortacının rizikonun ne miktarını üzerine aldığı bir nispet/oran dahilinde ifade olunur. Her bir sigortacının payının eşit olması gerekmez. Diğer akdi ve kanuni şartlar tüm sigortacılar için aynıdır (Bkz. **Damcı**, s. 89, **Lefebvre**, s. 92; **Lambert-Faivre**, s. 45). Bu tip müşterek sigortada, sigorta paylarının/oranlarının toplamı (:sigorta bedeli) sigorta değerine eşit olursa, buna **Belirli/Muayyen Koasürans (:Co-assurance déterminé/ veya de quotité)** denmektedir (Bkz. **Jacob**, s. 195).

Müşterek sigortada, sigorta ettirenle müşterek sigortacılar arasındaki ilişkileri **kolay ve süratli** bir şekilde düzenlemek bakımından sigortacıardan biri **ortak temsilci/vekil** (: jeran, aperitör) tayin edilebilir ve genelde de edilmektedir. Sigorta akdinin kuruluşu, poliçenin kesilmesi, tevdi, primlerin tahsili, tazminatın ödenmesi gibi işlemler bu sigortacı tarafından yürütülür (Bkz. **Lambert-Faivre**, s.45, Karş. **Fontaine**, s. 353 vd., **Ulaş**, s. 115). Ortak temsilci/vekil sigortacının, davalarda, koasüransı temsil bakımından aktif ve pasif dava ehliyetinin bulunduğu kabul edilmektedir (Bkz ve Karş. **Péchinot** (Lamy/Assurances No: 3145,3146)). Ortak temsilci/vekil sigortacıya karşı kesilen zamanaşımı, diğer müşterek sigortacılar bakımından da kesilmiş sayılır. Tazminatın tamamının ödenmesi bakımından zarar gören üçüncü şahsın ortak temsilci/vekil sigortacıya karşı doğrudan doğruya dava hakkı vardır (**Lefebvre**, s. 92).

Müşterek sigortanın en eski ve en az uygulanan şeklinde ise, her bir sigortacının kendi payını temin eden **ayrı bir poliçe** vermesi söz konusudur (Bkz. **Damcı**, s. 89).

B) Mecburi Koasürans: Müşterek sigortanın, özellikle, büyük rizikoların birlikte temini bakımından başvuru bir şekli de, birden çok sigortacının aralarında **contortium veya pool** (:Havuz Anlaşması) başlıkları altında **mecburi koasürans** mukavelesi kurmalarıdır. Contortium veya Pool, adi şirket hükmünde olup (Bkz. **Barlas**, s. 174 vd.) sigortacıların aralarında akdettikleri bir güç birliği anlaşması mahiyetindedir. Böylece, sigortacılar pool'un konusuna giren sigorta akitleri için belirledikleri şartları ve her birinin payını önceden tespit etmiş olurlar. Pool anlaşmasında da genelde sigortacıardan biri, ortak temsilci/vekil tayin edilir (Bkz. **Karayalçın**, s. 68; **Kender**, s. 247; **Damcı**, s. 89; **Lambert-Faivre**, s.45, **Jacob**, s. 196, Karş: **Péchinot** (Lamy/Assurances No: 3139/b/3)).

C) Zenginleşme Yasağı Açısından Müşterek Sigorta: Müşterek sigortada kural olarak, sigorta bedeli sigorta değerine eşittir(: Tazmin ilkesi/Zenginleşme yasağı). Bazı hallerde sigorta bedeli sigorta değerini aşabilir. Aynı tarihte yapılan müşterek sigortada, eğer sigorta bedellerinin toplamı sigorta değerini aşıyorsa, aşkın kısım geçersiz sayılır. Her bir sigortacı, sigorta bedellerinin toplamına göre kendi sigorta ettiği bedel nispetinde sorumlu olur (**Katkı esasına göre geçersizlik**). Örnek: 400.000 TL'lik bir ev yangına karşı (A) sigortacısı tarafından 300.000, (B) sigortacısı tarafından da 300.000 liraya müştereken sigorta edilmiş olabilir. Yangın sonucu tam ziya halinde, (A) 200.000, (B) 200.000 lira ödemek

durumundadır (TTK. m. 1285). Sigorta bedelinin geçersiz kısmına tekabül eden primlerin iadesi gerekir (TTK. m. 1283 kıyasen). Kısmi hasar halinde de aynı ilkenin uygulanması gerekir (Bkz. **Bozer**, s. 197 vd.).

2) Mükerrer Sigorta (Reasürans):

A) Amaçları: Sigorta şirketleri belli oranda rizikoları üzerinde tutar, geri kalanını, başka bir şirkete (reasürör) tekrar sigortalar. Buna mükerrer sigorta veya reasürans denir. Mükerrer sigortanın amacı (fonksiyonu/yararları), rizikoyu, milli/milletlerarası planda “dağıtmak” suretiyle özellikle büyük rizikoları karşılamak bakımından sigortacının ödeme gücünü temin etmek, dolayısıyla da, sigorta tazminatının ödenmesine bağlı iflas tehlikesini önleyerek, sigortalıların güvenliğini kuvvetlendirmektir (Bkz. **Atabek**, s. 2 vd.; **Aeberhard**, s. 60-61; **Jacob**, s. 638 vd.; **Alanya**, s. 7-8).

B) Reasürans Himayesinin Temini

a) Reasürans Akdi: Mükerrer sigorta (devreden) sigortacı ile reasürör (tekrar sigorta eden sigortacı) arasında kurulan bir reasürans akdi ile gerçekleşir. Bu akit mahiyeti itibariyle bir sigorta akdidir. Bu akit, dolayısıyla sigortacı reasüröre reasürans primini öder; reasüröre iş getirdiği için de ondan komisyon alır. Buna reasürans komisyonu denir. Reasürans komisyonu devreden sigortacının genelde iş temini için yaptığı masrafları karşılar. Reasürans hesaplarının olumlu sonuç vermesi halinde devreden sigortacıya kârdan pay da verilebilir.

Sigorta şirketi iflas etse dahi sigorta ettiren reasürans şirketini dava edemez. Bu durumda, reasürans şirketi borcunu iflas masasına öder. Sigorta ettiren de sigortacının masasından garame nispetinde tazminat alacağını elde edebilir (Bkz. **Bozer**, s. 61 vd., **Damcı**, s. 16 vd., **Atabek**, s. 77 vd., 123 vd., **Karayalçın**, s. 73-74). Bir reasürans akdinin (örneğin bir Kot-par tretesinin) muhtevasında şu hususlar yer alır: Akdin taraflarının adları ve adresleri, süre, coğrafi kapsam, anlaşma konusu sigorta branşları, muafiyetler (:teminatın istisnaları), trete tipi ve devir (sesyon) şekli, prim ve komisyon, hasar ödemeleri, hesaplar ve bakiyenin ödenmesi, kâr komisyonu, sedanın (devreden sigortacının) kayıtları, tahkim... vs. (Bkz. **Alanya**, s. 21-24).

b) Reasürans Akdinin Hukuki Niteliği: Reasürans akdi, devreden sigortacının akdi borçlarına karşı bir sigortadır. Bu niteliği itibariyle reasürans bir **pasif** sigortasıdır. Pasif sigortalarında, sigortacı, sigorta ettirenin mal varlığında bazı pasiflerin ortaya çıkması

veya mevcut pasiflerin artması suretiyle uğrayacağı zararları temin eder. Pasif sigortası, gerçek ve somut zararın ödenmesini hedef alan **zarar sigortalarının** bir türüdür (Bkz. **Kender**, s. 140, **Viret**, s. 150, 151, **Karayalçın**, s. 33;). Bir fikre göre ise reasürans akdinin hukuki niteliği pasif sigortası çerçevesinde yer alan bir **masraf sigortasıdır** (Bkz. **Fontaine**, s.358-359).

C) Reasürans Akdinin Tasnifi

Reasürans akdi, doktrinde başlıca iki kriter göz önüne alınarak tasnif edilmiştir. Birinci kriter taraflar arasındaki ilişkinin özellikleri kriteridir. Buna göre, reasürans akdi İhtiyari Reasürans (réassurance facultative)-Mecburi Reasürans (réassurance obligatoire) olarak ikiye ayrılır.

İhtiyari reasürans akdinin üç özelliği mevcuttur: a) İhtiyarilik: (Taraflar, bu tür reasürans akdini kurup kurmamakta serbesttir) b) Rizikonun kesinlikle bilinmesi: (Bu tür reasürans akdiyle reasürörce bilinen bir poliçe ile üstlenilen belirli ve somut bir rizikonun reasüransı sağlanır. İhtiyari reasürans belirli bir sigorta poliçesi ile sigortacının teminat verdiği bir rizikoyla ilişkilidir. Dolayısıyla bu tür reasürans akdinin süresi bilinen ve somut rizikoya göre değişir). c) Reasürans akdi kurulması: (İhtiyari reasürans akdinde reasürör, her defasında reasürans akdi kurulduktan sonra rizikoyu deruhte eder). Özetle, ihtiyari reasüransta devreden sigortacı üzerine aldığı rizikoyu herhangi bir reasüröre önerebileceği gibi, reasürör de bu öneriyi kabul edip etmemekte serbesttir. İhtiyari reasüransta önceden yapılmış bir reasürans akdine gerek yoktur. Her ihtiyari reasürans akdi, bağımsız bir reasürans mukavelesidir. İhtiyari reasüransta sigortacı her iş için bir reasürör aramak durumundadır.

Bu sebeple, ihtiyari reasürans akdinin iki sakıncası vardır: Bunlar zaman alması ve masraf yüküdür. Bu sakıncalar göz önünde tutulduğunda, uygulamada ihtiyari reasüransa mecburi reasürans aracılığıyla yapılan plasmanlar yeterli gelmediği takdirde açıkta kalan kısım için başvurulmaktadır.

Mecburi reasürans akdi (:Trete Reasüransı/Otomatik reasürans) ile (devreden) sigortacı, ileride tür olarak belirtilen bir rizikonun kapsamına girebilecek tüm poliçeler için teminat sağlamış olur. Mecburi reasürans akdi literatürde bir "abonman poliçesine" benzetilmiştir (Bkz ileride sigorta akdinin unsurları çerçevesinde menfaat kavramının nitelikleri).

Mecburi reasürans akdinin iki özelliği mevcuttur: a) Mecburilik: (Devreden sigortacı ile reasürör bir çerçeve sözleşme yaparak onun kapsamına girecek tüm rizikoları tekrar sigorta

etmeyi ve ettirmeyi taahhüt ederler. Dolayısıyla mecburi reasürans akdinin süresi belli bir riziko süresi ile sınırlı değildir. Uygulamada bir yıl için kurulmaktadır) b) Otomatik teminat: Mecburi reasürans akdine giren rizikolar (devreden) sigortacı tarafından deruhte edildiği anda tekrar sigorta edilmiş sayılır.

Özetle mecburi reasüransta devreden sigortacı ile reasürör arasında teker teker her iş için değil, devreden sigortacının yapacağı tüm işlere veya belirli kategori işleri kapsamına alan bir reasürans akdi kurulur. Mecburi reasürans akdine göre devreden sigortacı mevcut ve ileride taşıyacağı rizikoları akitte belirlenen kurallar çerçevesinde reasüröre devretmek, reasürör de bunları kabul mecburiyetindedir.

Reasürans akdinin tasnifindeki ikinci kriter reasürörün temin ettiği riziko ve ödeyeceği bedelin hesabı kriteridir: - Bu kriter açısından uygulamada dört reasürans akdi ortaya çıkmıştır:

- Kotpar Tretesi: (Orantılı/Katılnmalı reasürans tretesi) : Bu trete çerçevesinde reasürör primin belli bir yüzdesini alır, buna karşılık ödeyeceği hasar da aynı orandadır. Örnek: Taraflar arasında dörtte bir oranı kararlaştırılmış ise, reasürör primin dörtte birini alır, karşılığında hasarın da dörtte birini öder. Devreden sigortacının halefiyete dayanan rücu davası (TTK. m. 1301) ikame etmesi ve bu davayı kazanması halinde reasürör olumlu sonuçtan aynı oranda istifade eder.

- Eksedan Tretesi: (Artan payla reasürans tretesi): Eksedan tretesinde devreden sigortacı temin ettiği sigortaların kendi üzerinde tuttuğu miktarını (plenini) aşan tutarını veya bu tutarın bir kısmını reasürans akdinde yazan kurallar çerçevesinde reasüröre devreder. Örnek: 10 milyarlık bir yangın sigortasında, devreden sigortacının kendi payı (pleni) 600 milyon olduğu takdirde, 9 milyar 400 milyonluk kısmı eksedan yani artan pay adını alır. Devreden sigortacı artan payın tümünü (9 milyar 400 milyon) veya kendi payına göre, o payın misli tutarını reasüröre devreder. Reasürör, devreden sigortacının plenine katılmaz.

Kotpar ve eksedan tretesinde hareket noktası temin edilen rizikodur.

- Excess of Loss Tretesi: (Zarar Eksedanı Tretesi/Aşan Zararla ilgili Trete): Kotpar tretesi ile Eksedan tretesinde hareket noktası temin edilen riziko olduğu halde, zarar eksedanı tretesinde hareket noktası ödenecek olan hasardır. Bu trete çerçevesinde devreden sigortacı (sedan sigortacı) kendi uhdesinde tutabileceği hasarlardan fazlasını reasüröre devreder. Örnek: Devreden şirketin 400 milyon liraya kadar olan hasarları kendi uhdesinde tutarak bu miktarı aşan işleri reasüröre devretmesi kararlaştırılmış ise, bir olayda ortaya çıkan hasar 300

milyon lira ise, bunun tamamını devreden şirket ödeyecektir. Hasar 1 milyar lira ise, 400 milyon lirasını devreden şirket üstlenecek, geri kalan 600 milyon lirayı taahhüt ettikleri nispette reasürörler karşılayacaklardır.

- Stop Loss Tretesi: (Toplam Hasar Fazlası Tretesi): Bu trete çerçevesinde devreden sigortacının belirli bir branşta (Örneğin: taşıma sigortalarında) bir sene içinde ödediği hasarların toplamı nazara alınarak, bu toplam, muayyen bir miktarı veya ödenen primlerin muayyen bir yüzdesini aşar ise, aşan kısım reasüröre devrolunur. Örnek: Devreden sigortacı taşıma branşında tahsil ettiği prim tutarının yüzde otuzunu aşan bir zararı bu trete çerçevesinde reasüröre devredebilir. Bir yıl içinde tahsil edilen prim toplamı 10 milyar lira ise, 10 milyarın %30 unu aşan yani 3 milyar lirayı aşan zararı reasürör deruhte etmiş olur.

Excess of Loss tetesi ile Stop Loss tetesinde hareket noktası sigortacının olay dolayısıyla, pasifinde gerçekleşen artıştır (Zarar/Loss).

Reasürans ihtilafları genelde **sulh** veyahut **tahkim** yoluyla çözüme kavuşturulur.

Reasürans, özellikle rizikonun milletlerarası dağıtımında rol oynadığından ortaya kanunlar ihtilafı bakımından bir çok sorun çıkmaktadır (Bkz ve karşı. **Atabek**, s. 19 vd., **Karayalçın**, s. 74 vd., **Damcı**, s. 17 vd., **Fontaine**, s. 357 vd., **Lambert-Faivre**, s. 46 vd., **Jacob**, s. 641 vd., **Van De Castele**, s. 15 vd., **Aeberhard**, s. 64 vd., **Alanya**, s. 10 vd., **Acinan**, s. 145 vd.).

Ülkemizde 30 Aralık 2001 tarihine kadar **Mecburi Reasürans İnhisarı** vardı. Buna göre ülkemizdeki sigorta şirketleri ile yabancı sigorta şirketlerinin Türkiye'deki şubeleri, otomobil sigortaları (kasko, mecburi/ihtiyari trafik sigortası) dışında akdettikleri her nevi sigortada, sigortaladıkları değerlerin (rizikonun), kendi üzerlerinde tutacakları miktarından (saklama payı, konservasyon haddi) geri kalanının (eksedan) belli bir yüzdesini (örneğin, %25'ini) Milli Reasürans TAŞ.'ne tekrar sigortalamak mecburiyetindeydiler.

Keza, otomobil sigortalarında ise, konservasyon haddi söz konusu olmaksızın, sigortaladıkları rizikonun belli bir yüzdesini Milli Reasürans TAŞ' ne tekrar sigortalamak mecburiyetindeydiler. Örneğin, 10 milyonluk kasko zararında, reasürörün bu meblağın %15'i oranındaki rizikoyu (1.5 milyon) üzerine alması.

Hayat sigortaları bu sistemin kapsamı dışında tutulmuştu (fazla bilgi için Bkz. ve karşı. Sigortacılıkta Yurt İçi Saklama Payı ve Reasürans Kapasitesini Arttırma Sistemine İlişkin, 91/2276 sayılı BKK. RG. 16 Ekim 1991 S. 21023). (Bkz ve karşı. **Ulaş**, s. 105 vd.)

Mecburi reasürans inhisarının amaçları şunlardır:

- rizikoyu, genelde, milli planda dağıtmak,
- milli servetin bir kısmını oluşturan primlerin ülkede kalmasını sağlayarak, gerek sermaye birikimini takviye etmek, gerekse dış ülkelere döviz gitmesine engel olmak,
- ve nihayet, denetime yardımcı olmaktır. Milli Reasürans TAŞ., dolaylı olarak, sigorta akitlerinin ve işlemlerinin TTK. ile SMK.'nın emredici hükümlerine uygun olup olmadığını denetleyebilir, hasar tespitlerinde reasürans asistanı bulundurarak, ekspertiz işlemlerinde suiistimal ihtimallerini azaltabilir (Bkz ve karş. 91/2276 sayılı BKK. m. III/A/4)(Bkz ve karş. **Karayalçın**, s.70)

30 Aralık 2001 tarihi itibarıyla, sigortacılıkta **Yurt İçi Reasürans Havuzu Sistemine** geçilmiştir. Bu sisteme göre, Türkiye'de faaliyette bulunan tüm sigorta şirketleri ve yabancı sigorta şirketlerinin Türkiye'deki şubeleri, sermaye ve yedek akçeleri toplamına göre, Hazine Müsteşarlığı'na onaylanan saklama payı tablolarına uygun olarak kendi üzerlerinde bilfiil net olarak tuttukları sigorta miktarını aşan ve yurt dışına devir (Reasürans) konusu olan (hayat sigortaları hariç) her türlü reasürans sözleşme ve anlaşmalarının (bölüşmeli trete, bölüşmeli olmayan anlaşmalar- hasar fazlası, aşkın hasar oranlı ve benzeri, ihtiyari ve diğer) % 20'sini, Yurt İçi Reasürans Havuzu Sistemi'ne devredeceklerdir (Bkz. Sigortacılıkta Yurt İçi Reasürans Havuzu Sistemine İlişkin Karar, RG. T. 30 Aralık 2001, S. 24626).

3) Retrosesyon:

Retrosesyon (yeniden devir), reasürörün taşıdığı rizikonun bir kısmını başka bir sigortacıya devretmesi işlemidir. Retrosesyon, ikinci devir işlemidir (Sigortacı- Reasürör- Retrosesyoner). Retrosesyon, reasürörün yani mükerrer sigortacının retrosesyoner nezdinden kurduğu bir reasürans akdidir (Bkz. **Lefebvre**, s. 91, **Atabek**, s. 2). Reasürörler arasındaki reasürans akitleri (treteler) genelde kotpar tretesidir (Bkz. **Bozer**, s. 68).

KAYNAKÇA

Acinan, H. Sigortaya Giriş. İstanbul. 1998; **Aeberhard, R.** Notions Générales En Matière d'Assurances. Lausanne. 1943; **Alanya, Ç.** Reasürans Notları. TSEV Yayını 60. İstanbul 1991; **Atabek, R.** Reasürans Hukuku. Ankara. 1974; **Barlas, N.** Adi Ortaklık Temelin Dayalı Sözleşme İlişkileri. İstanbul. 1998; **Bozer, A.** Sigorta Hukuku. Ankara. 1965; **Damcıoğlu, A.** Sigorta Hukuku (Ders Notları). İstanbul. 1967/1968; **Fontaine, M.** Droit des Assurances Bruxelles. 1996; **Jacob, N.** Les Assurances. Paris. 1979; **Karayalçın, Y.** Risk- Sigorta-Risk Yönetimi. Ankara. 1984; **Kender, R.** Türkiye'de Hususi Sigorta Hukuku. İstanbul. 2001; **Lambert-Faivre, J.** Droit des Assurances. Paris. 1992; **Lefebvre, F.** Assurances des Risques d'Entreprises. Paris. 1994; **Péchinot, J.** La Coassurances. Lamy-Assurances. Paris. 1994; **Van De Castele, J.** La Réassurance. Paris. 1952; **Viret, B.** Droit des Assurances Privées. Zurich. 1985; **Ulaş, I.** Uygulamalı Sigorta Hukuku. Ankara. 1998.

KISALTMALAR: **BKK.** Bakanlar Kurulu Kararı; **Bkz.** Bakınız; **Bkz ve karşı.** Bakınız ve karşılaştırmamız; **Dn.** Dipnot; **F.** Fıkra; **No.** Numara; **RG.** Resmi Gazete; **s.** Sayfa; **S.** Sayı; **SMK.** Sigorta Murakebe Kanunu, **T.**Tarih; **TTK.** Türk Ticaret Kanunu; **vd.** ve devamı; **vs.** vesaire.

fatière

ambul.

neline

lamci,

ances.

a-Risk

2001.

isques

1994;

rivées.

niz ve

Sayı;

ni; vs.